CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ BUZĂU
CENTRUL LOGOPEDIC INTERȘCOLAR BUZĂU
Coordonator revistă: Veronica TRANDAFIR

LOGOPEDIA IERI ȘI AZI

REVISTĂ DE LOGOPEDIE
A CENTRULUI LOGOPEDIC INTERȘCOLAR BUZĂU
Anul I, numărul 1, ianuarie 2019

Buzău, 2019

CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ BUZĂU

Adresă: Str. Horticolei, nr. 56, municipiul Buzău, județul Buzău
Telefon: 0238 711 470. Site: http://www.cjraebuzau.ro

CENTRUL LOGOPEDIC INTERȘCOLAR BUZĂU

Adresă: Str. Spiru C. Haret, nr. 6, municipiul Buzău, județul Buzău
Telefon: 0238 724 273. Site: http://www.pedagogicbuzau.ro

Colectivul de redacţie:

- **Coordonator: Veronica Trandafir, inspector școlar, profesor logoped, gr. did. I, doctor, ISJ Buzău**
- **Dan Pîslaru, director, profesor psihopedagog, gr. did. I, CJRAE Buzău**
- **Teodora Băducu, coordonator CLI, profesor logoped, gr. did. I, CJRAE Buzău**

Tehnoredactare și prelucrare imagini: Veronica Trandafir

Coperta și corectare conținut articole: Veronica Trandafir

Imagini: https://www.google.com/url

LOGOPEDIA IERI ȘI AZI

REVISTĂ DE LOGOPEDIE
A CENTRULUI LOGOPEDIC INTERȘCOLAR BUZĂU
Anul I, numărul 1, ianuarie 2019

AUTORI:

Veronica Trandafir (coordonator)
Dan Pîslaru
Teodora Băducu
Atena Georgescu
Minodora Covurlui
Georgeta Bănică
Mirela - Elena Ciobîcă
Corina Abou - Zeid

Buzău, 2019

ARGUMENT

De ce "***Logopedia ieri și azi***"?

Pentru că înainte:

- Logopedia era și este considerată ca fiind "***pe de o parte, știința izvorâtă din necesitatea de a elucida complexele probleme ale limbajului, ce are un rol deosebit de important în viața psihică și în structura personalității fiecărui individ, iar, pe de altă parte, o disciplină cu un pronunțat caracter practic, ce vizează educarea limbajului tulburat, optimizarea comunicării, înțelegerii și restabilirii relațiilor specific umane".*** [1] ***- prof. univ. dr. Emil Verza, Universitatea din București***

Pentru că azi:

- Mesajul volumului ***Logopedia. Terapia tulburărilor de limbaj. Structuri deschise*** - autor, ***conf. univ. dr. Carolina Bodea Hațegan*** reprezintă: <<***perspectiva optimistă*** la ceea ce ***Ludwig Wittgenstein*** spunea într-un mod comprehensiv, sintetic și pragmatic: "***Limitele limbajului meu sunt limitele lumii mele.***", și anume că limba și limbajul - ca instrumente esențiale în comunicare, în exprimarea emoțională, în evocarea experiențelor trecute și prefigurarea experiențelor viitoare, precum și în conferirea de sens realității percepute și realităților construite - pot fi salvate de la limitările impuse în tulburările de limbaj prin demersuri științifice de evaluare și corectare de tip "evidence-based". [..]...intervenția psihopedagogică în domeniul tulburărilor de limbaj și comunicare nu se rezumă doar la tulburările de pronunție, de ritm și fluență, de vorbire, ci se adresează și tulburărilor emoționale și comportamentale, dizabilităților intelectuale, dizabilităților auditive, tulburărilor de învățare, tulburărilor de voce, de supt, de alimentație, de înghițire, în condițiile în care toate aceste tablouri care vizează copiii, adolescenții și adulții se pot asocia cu tulburări de limbaj și comunicare. Sfera tulburărilor de limbaj și comunicare cuprinde deficite la nivelul foneticii, discursului și comunicării. >> [2] **- conf. univ. dr. Adrian Roșan, Universitatea Babeș - Bolyai Cluj - Napoca**

Veronica Trandafir, ianuarie 2019

---

[1] Verza, E. (1982). Ce este logopedia?, București: Editura Didactică și Pedagogică.

[2] Roșan, A. (2016). *Prefață* în Logopedia. Terapia tulburărilor de limbaj. Structuri deschise - autor Carolina Bodea Hațegan. București: Editura Trei.

Introducere

Centrul Logopedic Interşcolar Buzău

Director: profesor Dan Pâslaru, CJRAE Buzău

Centrul Logopedic Interşcolar Buzău reprezintă o structură de învățământ special integrat pentru copiii/elevii cu cerințe educative speciale care prezintă tulburări de limbaj și de comunicare, subordonată, din punct de vedere organizatoric și financiar, Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Buzău.

Activitatea specifică a logopezilor care activează în Centrul Logopedic Interşcolar Buzău constă în terapia tulburărilor de limbaj și de comunicare, precum și în elaborarea și realizarea unor programe/proiecte specifice, corespunzătoare principalelor disfuncționalități ale limbajului și comunicării. Tulburările de limbaj și de comunicare, care intră în competența profesorilor logopezi, sunt:

a. tulburările de pronunție/articulare;
b. tulburările de ritm și fluența a vorbirii;
c. tulburările limbajului scris-citit;
d. tulburările de dezvoltare a limbajului;
e. tulburările de voce;
f. alte tulburări de limbaj care influențează negativ adaptarea școlară și socială a copiilor.

Activitatea de intervenție logopedică își propune obiective specifice care vizează:

- depistarea, evaluarea complexă și identificarea tulburărilor de limbaj și de comunicare la copiii preșcolari cuprinși sau nu în grădinițe și la școlarii mici;
- asigurarea caracterului preventiv al activității de terapie logopedică, prin acordarea unei atenții prioritare copiilor preșcolari cu tulburări de limbaj, în scopul prevenirii instalării dificultăților de învatare a scrisului/cititului la vârsta școlară;
- orientarea terapiei logopedice spre corectare, recuperare, compensare, adaptare și integrare școlară și socială;
- corectarea tulburărilor de limbaj și de comunicare în vederea diminuării riscului de eșec școlar.

Centrul Logopedic Interşcolar Buzău realizează îndrumarea logopedică a educatoarelor, învățătorilor și instructorilor de educație cu privire la activitatea de intervenție logopedică prin:

- participarea/organizarea unor acțiuni de informare și consiliere logopedică în unitățile școlare și preșcolare arondate fiecărui profesor logoped;
- acțiuni metodice de îndrumare/consiliere logopedică a cadrelor didactice din școli și grădinițe în vederea corectării tulburărilor ușoare de limbaj;
- dezbateri tematice privind importanța consolidării limbajului în procesul dezvoltării generale a copilului, condiție esențială unei integrări școlare și sociale optime.

Locațiile cabinetelor logopedice interșcolare din județul Buzău sunt:

- Colegiul Național Pedagogic "Spiru C. Haret" Buzău
- Școala Gimnazială Nr. 11 Buzău
- Școala Gimnazială Nr. 1 Râmnicu Sărat.

site: http://www.cjraebuzau.ro

Partea I

REPERE TEORETICE

Relaţia profesor logoped - familia copilului logopat, componentă a procesului de consiliere a părinţilor

Logoped: prof. dr., Veronica Trandafir, inspector şcolar, IŞJ Buzău

Relaţia şcoală-familie în contextul actual

Accelerarea transformărilor sociale, democratice, emanciparea femeii care include, pe lângă preocupările materne şi gospodăreşti, şi pe cele profesionale şi de studiu, modificarea statutului copilului, dispersia familiei, încercarea de a restitui prestigiul educaţiei familiale pe care l-a avut până la introducerea învăţământului obligatoriu, progresele sociologiei şi psihologiei, precum şi alte cauze au dus la înţelegerea faptului că, *orice sistem de educaţie rămâne neputincios dacă se izbeşte de indiferenţa sau de opoziţia părinţilor*. În acest context, şcoala capătă astfel o misiune suplimentară.

Referindu-se la această problemă, scriitorul francez Jean-Marie Domenach spunea, încă din anul 1989, că: "Deoarece axa directoare a civilizaţiei occidentale este înaintarea persoanei spre mai multă libertate şi fericire, înaintarea societăţilor spre mai multă înţelegere şi justiţie... şi dat fiind demisia unui număr de părinţi şi faptului că un număr crescând de copii vin fie din familii destrămate, fie din medii analfabete şi o comunicare între părinţi şi copii nu se face întotdeauna foarte bine (părinţi născuţi într-o lume aproape imobilă încă au copii care sunt născuţi într-o lume bulversată), pentru toate aceste motive şcoala are în sarcină o misiune suplimentară.".[3]

Au existat întotdeauna educatori excelenţi şi părinţi iubitori, care nu şi-au pus probabil atâtea probleme şi totuşi au reuşit foarte bine; dar poate că acest lucru era mai uşor într-o lume foarte statornică, în care tradiţia avea ultimul cuvânt. Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generaţie sau două, relaţiile dintre părinţi şi copii, dintre adulţi şi tineri, apare mai vădită în consideraţia pentru copil ce "are semnificaţia de recunoaştere intimă şi profundă a valorii persoanei copilului şi de încredere în potenţialul lui de dezvoltare", aşa cum afirmă Paul Osterrieth.[4] Sentimentul de siguranţă - singurul care permite copilului să se emancipeze şi să-şi dobândească personalitatea - depinde de următoarele condiţii (conform lui Osterrieth, P.):

---

[3] Jean-Marie Domenach, Ce qu'il faudrait enseigner. În: L'école des parents. nr. 10, Paris, 1989, p.48.
[4] P. Osterrieth, P., Copilul şi familia, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973, p.70; 71-72.

- ✓ Protecţia împotriva loviturilor din afară.
- ✓ Satisfacerea trebuinţelor elementare.
- ✓ Coerenţa şi stabilitatea cadrului de dezvoltare.

Sentimetul de a fi acceptat de ai săi: a.) *ca membru al familiei*: să fie iubit; să dăruiască dragoste, să fie izvor de bucurie şi de mulţumire pentru adulţi; să fie condus şi îndrumat; b.) *ca fiinţă umană*: să i se accepte caracteristicile individuale; să aibă posibilitatea de acţiune şi experienţă personală; să aibă asigurată o anumită arie de libertate. S-ar putea spune că aceste condiţii sunt constante, indispensabile, dacă ele nu ar cere să fie satisfăcute într-un mod care diferă riguros de la o vârstă la alta.

Pentru îndeplinirea funcţiei fundamentale a familiei - de securizare a copilului - şi a rolului său socializator, aculturant şi individualizator, finalitatea definitorie a educaţiei părinţilor devine formarea conştiinţei educative a părinţilor, a necesităţii unui efort conştient pe măsura evoluţiei nevoilor (inclusiv de educaţie) ale copilului. Ca puncte de reper în educaţia părinţilor se apreciază: educarea viitorilor părinţi (în şcoală sau în afara şcolii); educarea părinţilor cu copii mici; relaţia şcoală-familie; rolul mass-mediei în educaţia părinţilor; programe de formare a formatorilor pentru educaţia părinţilor (conform lui Stern, H. H.)[5].

În ceea ce priveşte relaţia şcoală-familie se impun deschideri oferite părinţilor privind aspectele şcolare, psihopedagogice, pe lângă aspectele medicale, juridice etc. Se cunosc următoarele forme mai importante de organizare (instituţionalizată) a educaţiei părinţilor şi a colaborării şcoală-familie, cum ar fi: asociaţii ale părinţilor (şi profesorilor), care au o largă libertate de iniţiativă (au apărut pentru prima oară în Statele Unite ale Americii în secolul trecut); şcoli ale părinţilor (iniţiate în Franţa în perioada interbelică) şi şcoli ale mamelor (iniţiate în Germania); consilii de administraţie şcolară formate (exclusiv sau în majoritate) din părinţi, cu rol informaţional, consultativ şi decizional (ca în Belgia, Danemarca, Olanda şi în alte ţări occidentale); comitete de părinţi pe clase şi şcoli, fără rol decizional, care sprijină şcoala în rezolvarea unor probleme (în tările est-europene) etc.

Unele dintre acestea sunt promovate şi în sistemul educaţional românesc. Pentru a valorifica avantajul mass-mediei de a se adresa unui public larg, care are libertatea de a alege dacă îşi însuşeşte sau nu experienţa propusă, în majoritatea ţărilor occidentale, dar şi în România contemporană există reviste şi programe radio-TV destinate educaţiei părinţilor. În ultima vreme, însă, se consideră că punctul cheie în eficientizarea relaţiei şcoală-familie îl

[5] Stern, H. H., Educaţia părinţilor în lume, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972.

constituie programele de pregătire a formatorilor, a celor care vor îndruma auto/ educaţia părinţilor. Astfel, toate persoanele care prin profesia lor sunt în relaţie cu copiii şi familia (profesori, medici, juriști, preoţi etc.) au nevoie de o pregătire pe probleme ale educării familiei. Anumite categorii de părinţi pot fi folosite ca "formatori voluntari". Se recomandă, în general, o restrângere a programului de educaţie a părinţilor pe problemele ce satisfac nevoile specifice (de regulă, exprimate de părinţi), îmbinându-se aspectele îngrijirii fizice, medicale, cu aspectele psihosociale şi psihopedagogice. Programul trebuie să ţină seama de reţeaua instituţiilor ce pot corela oferta cu cererea de educaţie exprimată - ceea ce impune întemeierea lui pe cercetări sistematice.

Materialul informativ, cu titlul "Raport asupra relaţiilor dintre şcoală şi familie în tările Comunităţii Europene"[6], întocmit de Al. Macbeth, în anul 1984, bazat pe cercetări comparative, documentare şi empirice, şi realizat prin intermediul anchetei de opinie cu chestionare aplicate pe un lot de 1744 manageri de instituţii şcolare, identifică şi prezintă patru motive pentru care şcoala şi familia se străduiesc să stabilească legături între ele. Acestea sunt:

- ✓ părinţii sunt juridic responsabili de educaţia copiilor lor (legislaţia reflectă astfel libertatea părinţilor de a-şi creşte copiii aşa cum doresc; există diferenţe între ţări privind: măsura în care părinţii pot alege între diferitele şcoli şi cursuri pe care să le urmeze copiii lor; măsura în care părinţii trebuie consultaţi de responsabilii şcolari etc.);
- ✓ învăţământul nu este decât o parte din educaţia copilului; o bună parte a educaţiei se petrece în afara şcolii;
- ✓ cercetările pun în evidenţă influenţa atitudinii parentale asupra rezultatelor şcolare ale elevilor, în special asupra motivaţiilor învăţării, precum şi faptul că unele comportamente ale părinţilor pot fi favorizate datorită dialogului cu şcoala;
- ✓ grupurile sociale implicate în instituţia şcolară (în special părinţii şi profesorii) au dreptul să influenţeze gestiunea şcolară.

Obstacolele relaţiei şcoală-familie pot fi de ordin comportamental (întâlnite, atât între părinţi, cât şi la profesori) sau de ordin material (relaţia şcoală-familie cere un surplus de efort material şi de timp). Dificultăţile pot rezulta din ideile divergente privind: responsabilitatea statului şi a familiei privind educaţia copiilor; libertatea de alegere a şcolii

[6] Macbeth, Al., (coordonator) si colaboratorii, L'enfant entre l'école et sa famille. Rapport sur les relations entre l'école et la famille dans les pays des Communautés Européennes. Bruxelles, Comisia comunitatilor europene, Colectia Studii, Seria Educatie, nr. 13, 1984.

de către părinţi sau unicitatea învăţământului; impactul mediului familial asupra rezultatelor şcolare ale copilului; randamentul pedagogic şi datoria parentală; participarea părinţilor la gestionarea şi procesul decizional din instituţia şcolară. Se consideră, în general, că problema este de atitudine; este dificil de pretins, atât la părinţi, cât şi la profesori, că relaţia de colaborare şcoală-familie (nu) este doar un "drept de opţiune".

În acest context, se poate afirma că "reproşurile" care li se fac părinţilor privind colaborarea cu şcoala sunt: *apatia* (nu vin la reuniuni anunţate); *lipsa de responsabilitate* (aşteaptă iniţiativa profesorilor); *timiditatea* (lipsa de încredere în sine); *participare cu ingerinţe* (critică cu impertinenţă şcoala); *preocupări excesive* (exclusive) pentru randamentul şcolar (notele copilului); *rolul parental rău definit* (nu înţeleg corect funcţiile şi rolurile în educaţia copilului); *contacte limitate cu şcoala* (numai în situaţii excepţionale, de criză în comportarea copilului); *conservatorism* (reacţii negative la idei noi). Desigur, că şi profesorilor li se fac o serie de "reproşuri" privind colaborarea cu familiile elevilor, care sunt similare, dar nu identice. Acestea includ aspecte privind: *dificultaţi de a stabili relaţia cu adulţii* (tratează părinţii ca pe copii şi nu ca parteneri în educaţia copilului, decizând autoritar la întâlnirile cu părinţii); *definirea imprecisă a rolului de profesor* (oscilează între autonomia tradiţională şi perspectivele noi ale parteneriatului); *lipsa pregătirii privind relaţia şcoală-familie*.

În condiţiile unei societăţi democratice cu o economie de piaţă şi a unei noi paradigme pedagogice privind calitatea în educaţie se pune şi problema următoare: "Părinţii şi elevii sunt utilizatori (clienţi) sau consumatori?". Pentru a răspunde la o astfel de întrebare, ar trebui luate în considerare punctele de vedere de mai jos:

- ✓ deoarece guvernanţii finanţează şcoala în profitul public, guvernanţii şi electorii lor sunt clienţii instituţiei şcolare;
- ✓ deoarece părinţii poartă responsabilitatea fundamentală a educaţiei copilului până la vârsta de 16 ani, iar şcolile nu sunt decât instituţiile care să-i ajute, părinţii trebuie consideraţi clienţii şcolii, iar elevii drept consumatori;
- ✓ atitudine intermediară consideră părinţii drept clienţi ai şcolii din punctul de vedere al copilului; colectivitatea, drept client al şcolii sub unghiul gestiunii instituţiei şcolare şi guvernul, drept client al şcolii în planul politicii generale a educaţiei.[7] O bună parte din problema enunţată mai sus se poate rezolva în măsura în care părinţii şi profesorii

[7] Macbeth, Al., (coordonator) şi colaboratorii, L'enfant entre l'école et sa famille. Rapport sur les relations entre l'école et la famille dans les pays des Communautés Européennes. Bruxelles, Comisia comunitatilor europene, Colectia Studii, Seria Educatie, nr. 13, 1984.

dispun de mecanisme de evaluare a activităţii şcolare. Relaţia familie-şcoală apare justificată în măsura în care restabileşte încrederea colectivităţii în instituţia educativă.

Informarea şi formarea sau consilierea părinţilor în ceea ce priveşte şcolaritatea copilului presupun, cel puţin, ca fiecare părinte să cunoască, în primul rând, obligaţiile legale privind educaţia copilului, în al doilea rând, drepturile de care dispune pentru educaţia copilului şi importanţa atitudinii lui pentru reuşita şcolară a copilului, dar şi metodele de colaborare cu şcoala. În acest scop, este necesar un dialog între profesori şi părinţi; profesorii trebuie să primească o pregătire în materie de relaţie cu părinţii, *iar competenţa lor în această materie trebuie considerată ca o aptitudine profesională*; părinţii trebuie să fie pregătiţi pentru a juca rolul lor educativ în cooperare cu profesorii; şcolile trebuie să asigure părinţilor asistenţa necesară.

Cooperarea profesor-părinte în beneficiul elevului individual nu se poate substitui participării părinţilor la gestiunea şcolii, din mai multe motive. Astfel, părinţii sunt responsabili legali ai educaţiei copiilor lor, deci trebuie să aibă posibilitatea de a influenţa natura acestei educaţii. Modelele participative pot ajuta la coordonarea eforturilor educative şi la orientarea adaptării şcolii la schimbările din societate. Este necesară, totodată, o influenţare pe plan local asupra rezolvării problemelor locale şi luarea deciziilor la nivelul cel mai de jos cu putinţă şi o contrabalansare a "îndepărtării" sau indiferenţei guvernamentale. Cei, care sunt afectaţi de o decizie, trebuie să poată avea o influenţă asupra ei. Dezechilibrele balanţei grupurilor de interes trebuie să fie corijate autorizând persoanele interesate să fie reprezentate după importanţa implicării lor în instituţia şcolară, iar participarea trebuie să facă apel la competenţele locale şi poate stimula iniţiativele şi inovaţiile.[8]

Există două teorii importante privind relaţia şcoală-familie, mai precis: *a.) teoria profesionalismului*, care consideră ca un element esenţial serviciul făcut altora, fără a gândi la avantaje personale; criteriile acestei teorii sunt: competenţa, servirea clienţilor, un cod de etică profesională; şi *b.) teoria schimbului*, care consideră acţiunea umană în funcţie de un câştig personal; se consideră privilegii tradiţionale ale profesorilor: un grad de autonomie, un salariu asigurat, o competiţie restrânsă. În acest context, se pune întrebarea: "Ce câştigă profesorul într-o cooperare cu familia?". Răspunsurile pot fi destule, dar cele mai importante apreciază că acest câstig poate fi un statut revalorizator în ochii societăţii; cooperarea cu familia poate fi un test profesional şi poate fi considerată ca făcând parte din datoria

8 Bogard, G., Éducation des adultes et mutations sociales. Rapport intérimaire (1989-1990). Strasbourg, Conseil de l'Europe, Conseil de la Cooperation culturelle,1990.

profesională a profesorului deoarece: părinţii sunt clienţi ai şcolii; eficacitatea învăţământului poate fi ameliorată prin cooperarea între şcoală şi familie; părinţii sunt responsabili legali de educaţia copiilor lor şi pot avea exigenţe de a evalua rezultatele activităţii şcolare.

Întrebării de mai sus i se mai poate asocia şi întrebarea potrivit căreia: ”Cine este abilitat să se ocupe de relaţia cu familiile elevilor, profesorii specializaţi sau toţi profesorii?”. În mai multe ţări, ca de exemplu: Anglia, Danemarca, Franţa, există profesori specializaţi (consilieri), care răspund de această problemă, pe când în ţara noastră, toţi profesorii trebuie să se ocupe de relaţia cu părinţii. Soluţia ideală pare a fi ca toţi profesorii să aibă relaţii obişnuite de colaborare cu familiile; profesorii specializaţi să rezolve cazuri particulare, dificile, să efectueze vizite în familii, când este necesar şi să organizeze întâlnirile cu părinţii. În evoluţia relaţiei familie-şcoală se pot deosebi *trei etape*, astfel:

1. *Etapa şcolii autosuficiente*: şcoala este considerată o instituţie închisă, care nu influenţează mediul familial şi nu se lasă influenţată de el. Caracteristicile acestei etape sunt: 1.1.) contactele cu părinţii sunt rare, formale; 1.2.) părinţii acceptă ideea că nu au nimic de văzut despre ceea ce se întâmplă în şcoală; 1.3.) administraţia alege şcoala pentru copii; 1.4.) părinţii nu participă la consiliile de administraţie şcolară; 1.5.) asociaţiile de părinţi nu sunt încurajate; 1.6.) formarea profesorilor neglijează relaţia între familie şi şcoală.

2. *Etapa de incertitudine profesională*: profesorii încep să recunoască influenţa factorilor familiali asupra rezultatelor şcolare, dar părinţii continuă să creadă că şcoala este autosuficientă. Caracteristicile etapei sunt: 2.1.) tendinţa de a creşte acuzarea familiei pentru proastele rezultate şcolare; 2.2.) administraţia şcolară are tendinţa de a conserva atitudinea din etapa anterioară; 2.3.) contactele formale, de rutină cu părinţii continuă; 2.4.) apar experienţe localizate privind comunicarea cu părinţii; 2.5.) apar organizaţiile voluntare de părinţi; 2.6.) se constituie consilii de gestiune şcolară, în care participarea părinţilor are un rol minor, nedicizional; 2.7.) formarea profesorilor abordează relaţia familie-şcoală ca o problemă de importanţă secundară.

3. *Etapa de dezvoltare a încrederii mutuale:* părinţii şi profesorii descoperă împreună că neîncrederea este puţin câte puţin înlocuită cu încrederea unora faţă de alţii. Caracteristicile etapei sunt: 3.1.) relaţia cu familiile este din ce în ce mai încurajată de şcoală; 3.2.) consiliul şcolar include reprezentanţi ai (asociaţiilor) părinţilor, cu rol decizional în toate problemele educaţionale; 3.3.) organizaţiile de părinţi sunt acceptate şi încurajate în activitatea şcolară; 3.4.) profesori specializaţi (consilieri) tratează problemele excepţionale ale colaborării cu familiile; 3.5.) organizaţiile de profesori recunosc statutul şi rolul asociaţiilor de părinţi; 3.6.) administratorii şi politicienii educaţiei insistă asupra importanţei relaţiei familie-şcoală; 3.7.)

formarea profesorilor abordează problema relaţiei cu familia, ca una din problemele importante; 3.8.) se organizează cursuri pentru profesori şi părinţi.

Viziune: ***Profesorul logoped promovează relaţii cu părinţii logopaţilor care încurajează încrederea reciprocă, mutuală, colaborarea, cooperarea şi întrajutorarea, toleranţa, comunicarea şi schimbul de idei, abordează această relaţie, ca una dintre proritătile muncii terapeutice. El este cel care aplică strategiile cele mai potrivite de consiliere a părinţilor, făcând tot posibilul să se treacă la o nouă etapă a colaborării şcolii româneşti cu familia, în care accentul să fie pus pe un angajament mutual clar stabilit între părinţi şi cadrele didactice, pe un "contract parental" privind copilul individual; contractul între familie şi şcoală să nu se mai considere doar ca un "drept opţional", ci ca un sistem de obligaţii reciproce în cooperarea părinţilor cu profesorii.***

Relaţia profesor logoped - familia copilului logopat

Terapia logopedică, după cum precizează Ecaterina Vrăşmaş şi Cornelia Stănică, în lucrarea cu titlul "Terapia tulburărilor de limbaj", este "o activitate complexă, desfăşurată pe multiple planuri, individual sau pe grupe, în funcţie de etiologia tulburării, gravitate şi vârsta logopatului, cunoaşterea şi prevenirea cauzelor care provoacă tulburări de limbaj şi asigurarea unui climat favorabil dezvoltării normale a limbajului".[9] În acest scop, profesorul logoped trebuie să vizeze realizarea de activităţi care includ:

- studierea şi cunoaşterea simptomatologiei tulburărilor de limbaj, a metodelor şi procedeelor de corectare;
- depistarea, examinarea persoanelor cu tulburări de limbaj, începând cu vârsta preşcolară şi organizarea activităţilor în funcţie de vârstă şi tulburare;
- corectarea tulburărilor de limbaj în paralel cu dezvoltarea gândirii, cu personalitatea, cu activitatea lor şi formarea unei atitudini normale faţă de propriul defect şi faţă de lumea din jur;
- elaborarea unui program terapeutic corect ţinând seama de esenţa, cauzele, mecanismele şi dinamica tulburării;
- iniţierea în probleme de logopedie a persoanelor din anturajul copiilor pentru înţelegerea şi sprijinirea acestora.

Scopul general al terapiei logopedice îl consituie adaptarea şcolară şi socială a elevului şi, mai târziu, a adultului care va deveni acesta. Terapia logopedică respectă un

[9] Vrăsmaş Ecaterina, Stănică Cornelia, 1997, Terapia tulburărilor de limbaj, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

ansamblu de principii, unul dintre acestea fiind acela al *intervenţiei în echipă*. *Principiul intervenţiei în echipă* se referă la oferirea unor modele vii de limbaj corect de către toţi factorii implicaţi în recuperarea sau reconstruirea limbajelor deformate. În acest context, partenerii logopedului sunt, în primul rând, cadrele didactice, dascălii din învăţământul preşcolar şi din cel primar, şi, în al doilea rând, părinţii copiilor care prezintă tulburări de limbaj scris şi vorbit. Pentru o viziune de ansamblu asupra personalităţii copilului cu deficienţe de limbaj, este deosebit de importantă şi colaborarea cu specialiştii din domeniul ORL, neuropsihiatriei, kinetoterapiei, stomatologiei etc. O condiţie esenţială pentru reuşita acestor acţiuni comune a factorilor implicaţi este existenţa unor relaţii de înţelegere, constructive, de comunicare şi colaborare reale şi eficiente, care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un "pozitivism" specific fundamentat cu voinţă şi convingere, prin dovedirea unor reale competenţe de comunicare şi relaţionare.

Un alt aspect, pe care îl include acest principiu logopedic, de o importanţă deosebită şi care face parte "integrantă din modul de organizare a activităţii logopedice"[10] este acela al "asigurării continuităţii corectării vorbirii şi în afara cabinetului logopedic, în familie, în şcoală, în grădiniţă, la locul unde îşi desfăşoară activitatea logopatul".[11] Ca să se poată realiza acest lucru este necesară asigurarea unei colaborări permanente între logoped, profesorii pentru învăţământul preşcolar şi primar şi membrii familiei copilului cu deficienţe de vorbire.

Părinţii trebuie iniţiaţi pentru a continua unele exerciţii prescrise de specialistul în terapia logopedică şi mai ales acelea care urmăresc consolidarea sunetului corectat, prin folosirea lui în propoziţii şi povestiri adecvate. În acelaşi timp, părinţii trebuie determinaţi/consiliaţi să înţeleagă necesitatea abţinerii de la unele iniţiative care pot dăuna vorbirii subiectului, propriului lor copil. Persoanele din anturajul logopatului pot fi de un real folos, prin crearea unui climat favorabil activităţii, prin stimularea continuă şi manifestarea înţelegerii faţă de deficienţa sa. O atmosferă corespunzătoare în familie poate evita eşecul şcolar în care subiectul se poate lăsa antrenat, nu din cauza incapacităţii sale intelectuale, ci datorită frământărilor lăuntrice şi a pierderii încrederii în forţele proprii.

În toata lumea, dar şi în România, angajarea şi responsabilizarea familiei în educaţia copiilor este fundamentală pentru reuşita participării şcolare. La orice copil, în mod particular la copiii cu deficienţe logopedice, gradul de interes şi de colaborare al părinţilor cu şcoala este cel mai adesea direct proporţional cu rezultatele şcolare obţinute de copii. Psihopedagogia modernă, centrată pe copil, se bazează pe convingerea că familia este

---

[10] Verza Emil, Tratat de logopedie, vol. I, Editura Fundaţiei Humanitas, Bucureşti, 2003, p. 208-209.
[11] Idem 8.

principalul educator şi cu cel mai mare potenţial de modelare. Un rol foarte important al şcolii, dar şi al profesorului logoped este acela de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, de a face faţă greutăţilor cu care ele se confruntă, la un moment dat.

Este foarte important ca şi părinţii să colaboreze cu logopedul pentru ca rezultatele terapiei să fie rapide şi evidente. Totodată, demn de reţinut este faptul că tot ceea ce se lucrează în cabinetul de logopedie trebuie repetat şi acasă, cu ajutorul familiei. Existând un program anumit, specific de recuperare pentru fiecare tulburare în parte, se recomandă intervenţia specializată a logopedului în recuperarea limbajului. Când o deprindere de articulare corectă nu este automatizată, copilul poate reveni după o pauză la formulele defectuoase de rostire. Există şi părinţi care inventează scuze pentru a nu continua terapia logopedică începută, dar trebuie găsite cele potrivite soluţii pentru ca aceştia să conştientizeze faptul că ei, părinţii, sunt responsabili de modul cum va reuşi copilul să comunice şi să se integreze în colectiv. De exemplu, un copil, care nu a primit sprijinul părinţilor pentru a continua terapia logopedică începută cu logopedul şi care intră în şcoală cu defecte de articulare netratate, are toate şansele să aibă probleme de scris-citit (disgrafie-dislexie).

Fiecare părinte are stilul propriu de educaţie şi un registru de convingeri şi valori personale. Dar şi fiecare copil are particularităţi care îl deosebesc de ceilalţi copii. În viaţă se întâmplă şi erori educaţionale, iar logopezii, ca specialişti în psihologie şi pedagogie, trebuie să găsească modalităţi de prevenire a acestor erori.

Părintele este cel care oferă modelul, securitatea afectivă şi educaţia de bază. Un părinte responsabil va fi un adevărat partener al specialistului în probleme logopedice, acţionând simultan în vederea recuperării deficienţelor şi a sprijinirii evoluţiei copilului. În familiile cu un stil autoritar, copiii dezvoltă un nivel scăzut al stimei de sine, apare frica de autoritate. Stilul prea indulgent poate conduce la crearea copilului-problemă, negativist. Stilul protector duce la şantajul sentimental şi spaime. Stilul indiferent conduce la o stimă scăzută de sine. Şi poate doar în acele familii care au un stil democratic de convieţuire, copilul este echilibrat emoţional şi motivat să se recupereze. Cunoscând toate aceste realităţi din cadrul familiilor, ceea ce face logopedul în cabinet ţine de domeniul consilierii parentale, încercând să responsabilizeze părinţii şi să-i determine să devină cu adevărat partenerii specialistului logoped în efortul de recuperare.

Părinţii şi profesorul logoped ar trebui să fie coechipierii perfecţi în efortul de recuperare logopedică a copilului, dar lucrurile nu merg întotdeauna conform acestui plan. Problema e una foarte des întâlnită, şi anume lipsa comunicării. Părintele nu are timp, mereu, să se prezinte la cabinet, să discute cu logopedul, activităţile proritare sunt cu totul altele.

Comunicarea rezolvă aproape orice fel de problemă. Când părintele se interesează constant de evoluţia copilului său, îi va fi mai uşor să identifice punctele slabe ale celui mic şi să îl ajute să se recupereze. Relaţiile sunt construite, astfel, pe baza unui parteneriat, în care există respect reciproc şi ambele părţi au de câştigat!

Colaborarea şcoală-familie, în general, ca şi relaţia logoped - părinte al logopatului, în special, nu trebuie să fie exclusiv o iniţiativă a şcolii, respectiv, a logopedului, ci ar trebui să fie rezultatul unui acord nescris în care ambele părţi îşi iau angajamentul de a-şi susţine eforturile pentru formarea/recuperarea copiilor. Cu siguranţă acordul dintre logoped şi părinte trebuie încheiat încă de la intrarea copilului în cabinetul logopedic şi menţinut şi dezvoltat pe întreaga perioadă a terapiei logopedice. Putem vorbi, în acest context, de existenţa unei anumite distanţe psihologice între cele două categorii de formatori: părinţi şi dascăli/logopezi. Această distanţă se manifestă fie prin evitarea şcolii/cabinetului logopedic de către părinţi, fie prin ocolirea familiei de către dascăl/logoped, fie printr-o atitudine timidă a părinţilor în faţa autorităţii educatorului/terapeutului sau, din contră, o atitudine agresivă a părinţilor faţă de educator/terapeut.

Există părinţi care reproşează logopedului fie slaba pregătire de specialitate, fie anumite atitudini faţă de copilul lor. Există alţi părinţi care consideră logopedul singurul responsabil de recuperarea logopedică a copilului lor şi atunci privesc pasiv tot demersul terapeutic. Părinţii trebuie să înţeleagă faptul că a face terapie logopedică este un efort de lungă durată, care implică dăruire şi parteneriat. Logopezii trebuie să găsească în părinţii logopaţilor cu care lucrează nişte parteneri în efortul de a forma un copil puternic şi abil care să facă faţă cerinţelor sociale contemporane, cu competenţe de comunicare în limba maternă corecte, şi nu nişte spectatori muţi şi veşnic nemulţumiţi.

A fi părinte este o provocare complexă, o misiune nobilă care necesită, pe lângă o pregătire anterioară în acest scop, voinţă, dăruire, entuziasm, perseverenţă, dragoste, înţelegere, muncă şi învăţare permanentă.

"Profesia de părinte este, prin forţa lucrurilor, la îndemâna oricui. Despre calificarea în această sublimă profesie nu ştiu însă dacă se poate vorbi în absolut. Nu putem vedea atât de simplist lucrurile încât să decidem, de pildă, ca părintii care au copii buni, au fost şi sunt, la rândul lor, părinţi buni, iar părinţii cu copii problemă, cei care au suferit un şoc în această direcţie, nu s-au străduit, nu au făcut sacrificii, nu au ştiut să-şi îndrepte copiii pe calea cea bună. Lumea a luat act de situaţiile paradoxale, a privit cu toată atenţia şi gravitatea cazurilor, a învăţat infinit mai mult din experienţele tragice, decât din cele fericite.[……]. Fără să combatem ideea de absolut, trebuie să recunoaştem că trăim în relativ, că această stare a

tuturor nuanţelor şi incertitudinii, relativul, înghite activ, pe toată scara sa, viaţa noastră practică, viaţa noastră concretă, diversă, vie. Şi, totuşi, absolutul constituie lumina foarte îndepărtată, accesibilă uneori, direcţia în care ne sunt atrase speranţele cele mai adânci, încrederea că drumul spre bine poate fi străbătut, ţinta atinsă.” - Constanţa Buzea.

Bibliografie:

- Bogard, G. (1990). Éducation des adultes et mutations sociales. Rapport intérimaire (1989-1990). Strasbourg: Conseil de l'Europe, Conseil de la Cooperation culturelle.
- Dave, R.H. (subredacţia) şi colaboratorii. (1991). Fundamentele educaţiei permanete. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Domenach, J.M. (1989). Ce qu'il faudrait enseigner. În: L'école des parents. nr. 10. Paris.
- Freire, P. (1971). L'éducation: pratique de la liberté. Paris: Éditions du Cerf.
- Kant, Im. (1992). Tratat de pedagogie. Iaşi: Editura Agora.
- Macbeth, AL. (coordonator) şi colaboratorii. (1984). L'enfant entre l'école et sa famille. Rapport sur les relations entre l'école et la famille dans les pays des Communautés Européennes. Bruxelles: Comisia comunităţilor europene, Colecția Studii, Seria Educație, nr. 13.
- Osterrieth, P. (1973). Copilul şi familia. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Sternn, H. H. (1972). Educaţia părinţilor în lume. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Verza, E. (2003). Tratat de logopedie, vol. I. Bucureşti: Editura Fundaţiei Humanitas.
- Vrăsmaş, E., Stănică, C. (1997). Terapia tulburărilor de limbaj. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Revista Psyvolution People, Nr.7 (dec. 2010).
- Revista de Logopedie, (a logopezilor din Bucureşti), Nr.1. 2009.

Eficienţa activităţii logopedice în corectarea tulburărilor de limbaj
şi prevenirea eşecului şcolar

Logoped: prof. Teodora Băducu, CJRAE Buzău (Centrul Logopedic Interşcolar Buzău)

Activitatea logopedică este extrem de importantă la copiii cu tulburări de limbaj, mai ales că aceste tulburări se răsfrâng negativ asupra dezvoltării psihice a copilului. Activitatea logopedică are în vedere în primul rând adoptarea unor măsuri de prevenire a tulburărilor de limbaj la copii, încă de timpuriu, cu scopul de a forma o vorbire corectă la intrarea în şcoală. Familiarizarea copilului de grădiniţă cu mediul logopedic, folosirea unor metode generale şi specifice, executarea unor serii de jocuri cu caracter instructiv, duc la prevenirea şi înlăturarea unor tulburări de pronunţie şi mai târziu la prevenirea unor eşecuri şcolare.

Prezenţa unor dificultăţi de limbaj la intrarea copilului în şcoală, trebuie să intre imediat în atenţia persoanelor specializate, datorită eşecului şcolar care îi ameninţă. Chiar dacă, copilul nu a beneficiat de terapie logopedică în perioada preşcolară, sau, încă mai prezintă unele tulburări de limbaj, odată cu intrarea în ciclul primar, este foarte important ca terapia să înceapă cât mai repede, înainte ca să se formeze o serie de deprinderi de scris-citit.

Activitatea logopedică trebuie să fie caldă, plăcută, să se creeze un climat favorabil, în care subiectul să fie deschis, iar logopedul să empatizeze cu logopatul şi să-i trezească încrederea în forţele proprii. Dacă unele tulburări de limbaj uşoare pot intra în sarcinile învăţătorului, acordând o atenţie sporită persoanei în cauză, existenţa unor tulburări de limbaj mai grave în perioada micii şcolarităţi trebuie să stea în centrul atenţiei logopedului. În aceste situaţii, tratarea se va face individual sau în grupe mici, în funcţie de gradul de dificultate a tulburării. Acest lucru scoate în evidenţă atenţia cu care trebuie tratat copilul respectiv, în cadrul şedinţei de terapie logopedică pentru depăşirea şi rezolvarea unor probleme.

Terapia logopedică la vârstele mici s-a dovedit una din măsurile cele mai eficente de prevenire a insuccesului şcolar. Activitatea logopedică se ghidează după o serie de principii:

- Principiul tratării cât mai de timpuriu, deoarece la vârstele mici automatismele lingvistice nu sunt consolidate, ceea ce face ca acestea să fie înlocuite cu deprinderi corecte de vorbire; realizarea acestui lucru previne insuccesul şcolar de mai târziu.
- Principiul tratării indirecte, presupune implicarea familiei, a grădiniţei şi a şcolii în munca logopedică. Aceşti factori educaţionali, prin acţiunea lor pozitivă, pot contribui la profilaxia tulburărilor de limbaj. Aşadar acest principiu evidenţiază faptul că deşi logopedul are un rol esenţial în corectarea limbajului, el nu poate acţiona singur. Este nevoie de muncă susţinută

din partea familiei şi a învăţătorului pentru ca rezultatele să fie favorabile şi să se depăşească anumite obstacole. În anumite cazuri uşoare, logopedul le dă părinţilor sarcini de a continua acasă o serie de exerciţii, de jocuri atractive indicate de acesta, care au ca scop fixarea şi automatizarea anumitor deprinderi.

- Principiul respectării particularităţilor de vârstă şi individuale se referă la diferenţierea care trebuie făcută între tulburările de vorbire pasagere, care se datorează unor insuficiente maturizări ale organelor fonoarticulatorii, şi tulburările propriu-zise. Acest principiu este valabil pentru vârstele mici, când anumite sunete apar mai târziu în vorbirea copilului, şi nu este valabil şcolarilor, care din punct de vedere al organelor fonoarticulatorii sunt capabili să pronunţe corect toate sunetele limbii.

Profilaxia tulburărilor de limbaj prezintă o importanţă deosebită, constituind o cerinţă a logopediei de a preveni şi corecta cât mai de timpuriu problemele de limbaj. O etapă importantă în terapia logopedică o constituie aplicarea unor metode şi procedee cu caracter general. Aceste metode pot fi aplicate desigur şi de cadrul didactic de la clasă, însă ele capătă o importanţă deosebită în cadrul şedinţei logopedice, deoarece se lucrează individual sau în grupe mici, ceea ce face ca elevul să poată fi corectat atunci când întâmpină dificultăţi şi poate exersa mai mult. Realizarea corectă a acestor exerciţii cu caracter general este o condiţie de bază în formarea unui limbaj corect, atât oral cât şi scris. Eficienţa terapiei logopedice, indiferent dacă vorbim de tulburări uşoare sau mai grave, depinde într-o oarecare măsură şi de aplicarea acestor metode care pregătesc subiectul pentru aplicarea metodelor specifice logopedice.

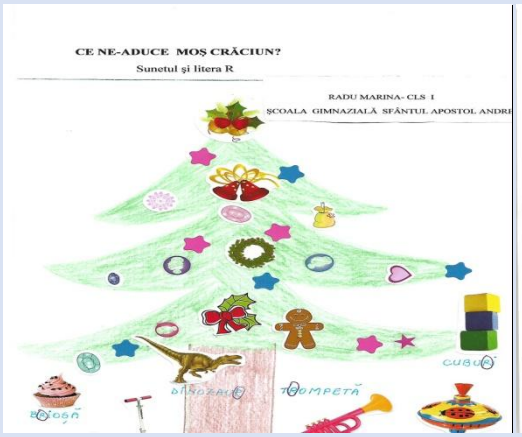
Metode şi procedee generale:

1. Educarea respiraţiei şi a echilibrului dintre expir şi expir, care are ca scop înlăturarea deficienţelor respiratorii şi mărirea capacităţii şi a volumului respirator.
2. Dezvoltarea motricităţii generale şi a mişcărilor fonoarticulatorii, care are ca scop pe de o parte relaxarea organismului şi a musculaturii aparatului fonoarticulator, iar pe de altă parte încordarea aparatului, necesară în emiterea unor sunete. În cazul copiilor cu tulburări de limbaj se constată o încordare a muşchilor aparatului fonoarticulator, a limbii, a buzelor ceea ce afectează pronunţia.
3. Dezvoltarea auzului fonematic, care este o etapă extrem de importantă realizată şi de învăţător, cu un rol deosebit în discriminarea sunetelor, silabelor şi cuvintelor. Un auz fonematic slab dezvoltat îngreuază mult procesul de recuperare a limbajului, de aceea în activitatea logopedică se pune mare accent pe acest moment.
4. Educarea personalităţii.

Pe lângă realizarea acestor metode cu caracter general, logopedul apelează la o serie de metode cu caracter specific logopedic, care au o mare eficacitate în procesul corectării limbajului. Aşadar, activitatea logopedică presupune o anumită complexitate şi constituie factorul decisiv în prevenirea sau înlăturarea eşecului şcolar la copil. Tulburările de limbaj, în majoritatea cazurilor, trebuie să intre în atenţia logopedului, care împreună cu logopatul, familia şi cadrul didactic, vor forma o echipă care va avea ca scop corectarea tulburării şi a efectelor secundare ale acesteia, precum şi orientarea copilului într-o direcţie pozitivă în procesul instructiv-educativ.

Bibliografie:

- Păunescu, Constantin. (1984). Tulburări de limbaj la copil. Bucureşti: Editura Medicală.
- Verza, Emil. (1982). Ce este logopedia?. Bucureşti: Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
- Vrăsmaş, Ecaterina; Stănică, Cornelia. (1997). Terapia tulburărilor de limbaj. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.

Intervenția logopedică

Logoped: prof. Corina Abou Zeid, CJRAE Buzău (Centrul Logopedic Interșcolar)

Dacă ar fi să definim mai bine și pe înțelesul tuturor logopedia, am putea spune că: "Logopedia se ocupă de toate abaterile de la normal ale limbajului. Tulburările de limbaj afectează comunicarea atât ca formă cât și conținut, relaționare și cogniție".

Tulburările de limbaj reprezintă rezultatul disfuncțiilor intervenite în recepționarea, înțelegerea, elaborarea și realizarea comunicării scrise și orale, din cauza unor afecțiuni de natură organică, funcțională, psihologică sau educațională, care acționează asupra copilului mic în perioada apariției și dezvoltării limbajului. Corectarea tulburărilor de limbaj se realizează prin intermediul intervenției logopedice, intervenție prin intermediul căreia se dezvoltă abilități de comunicare eficientă la nivelul limbajului oral și scris și deprinderi de folosire-funcționare corectă a acestuia.

Intervenția logopedică, indiferent de tipul problemelor de limbaj, cuprinde următoarele etape:

1. Depistarea problemei. Această etapă presupune semnalarea unei dificultăți sau a unui complex de dificultăți, care se referă la modul de folosire al limbajului oral sau scris. Depistarea se realizează de către un specialist sau poate fi făcută de către familie sau alte persoane din anturajul copilului, care semnalează anumite greutăți in exprimarea lui verbală și constată că modul de comunicare este diferit de al majorității copiilor.

De obicei, copiii cu dificultăți de limbaj se exprimă greoi, învață mai greu scris-cititul, se fac înțeleși de ceilalți cu greutate. A depista o problemă înseamnă a o identifica în mod generic fără a o măsura și fără a cunoaște posibilitatea înlăturării ei. Depistarea prevede recunoașterea piedicilor în comunicarea verbală și scrisă și constituie numai momentul inițial al unei intervenții.

2. Evaluarea complexă. Evaluarea complexă a cazului implică și identificarea elementelor definitorii pentru tulburarea semnalată. După depistare, este firesc să observăm și să analizăm dificultățile copilului, măsurând și identificând ce tip de probleme împiedică exprimarea orală sau scrisă. Stabilirea cauzelor care determină dificultățile de limbaj este un moment important al evaluării, care poate sprijini și orienta eficient corectarea. A evalua limbajul unui copil înseamnă a măsura dificultățile acestuia la momentul respectiv în ariile specifice ale acestei activități psihice pentru a putea interveni eficient, iar din această cauză, nu este nevoie întotdeauna de teste sau probe de ordin general pentru a cunoaște

personalitatea sau gradul de inteligență cognitivă. Acestea vor fi folosite numai atunci când limbajul are nevoie de intervenție specifică în acest sens.

Logopedul realizează o hartă a dezvoltării limbajului copilului luat în evidență și recunoaște cauzele dificultăților pentru a interveni adecvat și folosește probe de limbaj oral, de limbaj scris și probe de ordin general care identifică procesele implicate și determină care sunt nevoile viitoare de intervenție.

3. Intervenția propriu-zisă cu evaluări periodice. În urma evaluării, profesorul logoped face un plan de intervenție personalizat, care schițează conduita terapeutică individualizată în funcție de dificultățile și competențele copilului, la un moment dat. Activitatea cu logopedul se efectuează în unități de intervenție care variază în funcție de vârsta copilului și particularitățile lui psihoindividuale. Fiecare unitate de intervenție presupune activitatea față în față cu logopedul, activitate într-un anume grup, pentru o anume verigă a intervenției și neapărat consolidarea progreselor și tema pentru acasă. Intervenția logopedică nu este permanentă, ci constituie o activitate suplimentară față de programul școlar și educațional al copilului și, pentru acest motiv, ea trebuie proiectată în așa fel încât să țină seama de aceste detalii și trebuie susținută de familie. Intervenția logopedică se desfășoară într-o atmosferă relaxantă, jocul didactic fiind una din modalitățile principale de realizare a obiectivelor învățării.

Ca orice tip de învațare și învățarea logopedică presupune o atitudine activă și participativă a subiectului. Prin urmare, logopedul trebuie să țină seama de implicarea copilului și de plăcerea pe care trebuie să o resimtă în această activitate. La finele fiecărei unități de intervenție, este necesară evaluarea progreselor. Acestea se discută cu părinții și se consolidează prin tema pentru acasă. Părinții sunt parteneri în rezolvarea problemelor logopedice, prin implicarea lor în realizarea temei pentru acasă, așa cum sunt și educatorii, învățătorii și profesorii copiilor.

4. Evaluarea finală. La finele unei etape de corectare, dar și la finele unei etape școlare, se realizează o evaluare finală a programului terapeutic aplicat. Evaluarea măsoară progresele înregistrate, constată ameliorări, stagnări sau regrese, în funcție de care se stabilesc obiectivele intervenției în etapele urmatoare sau se încheie demersul logopedic.

Recomandări generale pentru părinți:

Identificarea problemelor de vorbire, scris-citit sau de exprimare ale copiilor trebuie depistate, semnalate specialistului și abordate la o vârstă precoce. Orice intervenție logopedică începe de la identificarea cauzelor, de aceea este absolut necesar ca părinții să colaboreze cu profesorul logoped.

Fiecare copil este unic și are ritmul său propriu de învățare și dezvoltare, iar modul său de a se raporta la probleme este diferit. Părintele trebuie să aibă răbdare și să orienteze dezvoltarea propriului lui copil într-o manieră pozitivă.

Părintele nu trebuie să manifeste iritare sau nerăbdare față de nereușitele copilului lui. Dezvoltarea acestuia depinde, în primul rând, de mediul în care trăiește. Un climat în care îi sunt asigurate protecția și afecțiunea este absolut necesar pentru o evoluție normală. Numai într-un mediu securizant se pot stabili relații de comunicare firești.

Orice intervenție logopedică are nevoie, pentru a fi de succes, de permanentizarea rezultatelor obținute. De aceea, o serie de sarcini pe care le recomandă profesorul logoped trebuie repetate acasă, de fiecare părinte.

Bibliografie:

- Vrăsmaş, Ecaterina; Stănică, Cornelia. (1997). Terapia tulburărilor de limbaj. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Verza, Emil. (2003). Tratat de logopedie. București: Editura Fundației Humanitas.

1. **Emitere [R]: Fixăm piesele, pronunțăm!**

2. Emitere [Ț]: Colorăm, pronunțăm!

3. Balbism: Mersul piticului

Studiu de caz

Logoped: prof. Atena Georgescu, CJRAE Buzău (Centrul Logopedic Interşcolar Buzău)

Date personale:

Nume: M.D.

Adresa: - Buzău

Gen: feminin

Data naşterii: martie 2011

Diagnostic logopedic: Dislalie polimorfă. Întârziere în dezvoltarea limbajului. Retard cognitiv mediu.

Anamneza familială şi socială

Copilul provine dintr-o familie organizată, alcătuită din cei doi părinți și doi copii ai lor. Este al doilea copil în familie, fratele este clasa a VII-a. Părinţii au studii medii, lucrează în mediul privat, condiţiile bune de locuit, situaţia socio-economică în limite normale. Atmosfera şi climatul familial se manifestă prin raporturi armonioase. Are tratament de specialitate de la medicul neuropsihiatru.

Mama este preocupată în mai mare măsură, decât tatăl de sănătatea, educaţia şi de viitorul copilului, străduindu-se să-i ofere climatul suportiv de care are nevoie. Între fraţi este o relaţie armonioasă, copiii sunt înţelegători, nu creează probleme. Mama prezintă interes pentru corectarea limbajului, a insistat chiar de la vârsta de 4 ani, nu are, însă, o legătură permanentă cu logopedul, invocând motivul că lucrează şi nu poate veni în timpul programului.

Anamneza personală

Sarcina a decurs normal, fără complicaţii, mama a suferit, însă, un şoc emoțional în al doilea trimestru de sarcină. Naşterea a fost la termen, cordonul ombilical a fost înfăşurat în jurul gâtului, fetiţa suferind asfixie albastră, scorul APGAR = 8, greutatea = 2.800 g. Postnatal copilul s-a dezvoltat normal, lalaţiunea a apărut pe la 8 luni, primele cuvinte au apărut la 3 ani, la 1 an mergea în picioare independentă. A început să vorbească în propoziţii la vârsta de 4 ani, cuvintele sunt pronunţate greşit, vorbirea este neinteligibilă, este înţeleasă numai de membrii familiei.

La vârsta de 3 ani merge la grădiniţa cu program prelungit, integrarea nu a fost dificilă, copilul s-a adaptat foarte repede. Datorită întârzierii cognitive şi a limbajului, rezolvă cu greu sarcinile de lucru, în timpul activităţilor este non - verbală, uneori refuză să participe la activităţi şi la jocurile cu copiii. Din cauza întârzierii în dezvoltarea limbajului şi a

comunicării eate amânată un an de la şcoală, repetă grupa mare în aceeaşi unitate de învăţământ.

Dezvoltarea în domeniul psihomotor şi perceptiv

- prezintă tulburări de percepţie a conservării mărimii şi cantităţii; întâmpină dificultăţi în identificarea noţiunilor mai mult, mai puţin, egal;
- prezintă dificultăţi în identificarea datei curente; nu cunoaşte zilele săptămânii, cunoaşte numai două anotimpuri - vara şi iarna;
- nu coloreză în contur, depăseşte spaţiul delimitat.

Dezvoltarea in domeniul cognitiv

- realizează corespondenţa între cifra şi numărul de elemente;
- se află în stadiul operaţiilor concrete, interesată, se implică în sarcinile date, dar are rezistenţă scăzută la efort intelectual;
- reţine cu dificultate informaţiile prezentate în timpul activităţilor; evoluţia ei este destul de liniară, asimilează greu informaţia nouă;
- întâmpină dificultăţi în urmărirea şirului unei povestiri, în redarea conţinutului povestirii.

Dezvoltarea limbajului şi a comunicării

- aparatul fonoarticulator este dezvoltat normal;
- auzul fonematic este deficitar, recunoaşte cu mare greutate un sunet în cuvânt, nu desparte corect cuvintele în silabe;
- nu pronunţă sunetele: c, g, s, z, ţ, ş, j, ce, ci, ge, gi , l, r;
- comunicarea se realizează pe cale orală, înţelege mesajul şi comanda verbală simplă şi nu succesivă, întelege vorbirea persoanelor din jur;
- volumul vocabularului este sărac, preferă mimica şi gesturile, predomină substantivele, comunicarea nu are coloratură stilistică, cu dezacorduri gramaticale, nu foloseşte cuvinte de legătură;
- vorbirea independentă este alterată, simplificată, neinteligibilă, omite sunete şi silabe în cuvinte;
- fluenţa şi ritmul vorbirii sunt normale, fără poticniri, silabisiri.

Dezvoltarea atenţiei

- trebuie mereu solicitată;
- stabilitatea atenţiei este prezentă pentru o perioadă relativ scurtă de timp;
- rezistenţa la factorii perturbatori este redusă.

Dezvoltarea în plan socio-afectiv

- prezintă reacţii liniştite cu colegii, dar are momente de furie, ripostează uneori, nu respectă mereu regulile grupei, deseori este instabilă, hiperactivă, este neatentă la activităţi, distrage atenţia celor din jur, este optimistă, veselă;
- este ataşată de educatoare de la grupă, în realizarea unei sarcini este nevoie mereu de impuls pentru a merge mai departe, colaborează bine cu colegii.

Evoluţia pe parcursul terapiei logopedice:

Terapia logopedică am început-o în lună octombrie 2016, la vârsta de 5 ani, o şedinţă pe săptămâna, individual, recuperarea este de durată cu progrese foarte mici. Pe tot parcursul terapiei logopedice este încurajată permanent, stimulată, recompensată, sporindu-i-se încrederea în forţele proprii.

Terapia generală am început-o prin dezvoltarea respiraţiei neverbale şi verbale, gimnastica aparatului fonoarticulator, dezvoltarea şi educarea mişcărilor necesare articulării corecte a sunetelor şi pronunţiei cuvintelor, exerciţii pentru dezvoltarea auzului fonematic.

Terapia specifică de recuperare am început-o cu emiterea sunetul "c", am urmărit toate etapele de consolidare a sunetului în silabe, logatomi, cuvinte monosilabice, bisilabice şi polisilabice, ce conţin sunetul în poziţie initială, mediană, finală, diferenţierea sunetului în silabe şi cuvinte, automatiozarea suntetului în cuvinte. În momentul de faţă, ea poate pronunţa corect sunetele: c, g, s, z, ţ, l; dar în vorbirea ei liberă, spontană pronunţă greşit sunetele în cuvinte.

Se urmăreşte dezvoltarea unei atitudini pozitive pentru activitatea terapeutică, prin prezenţa la activitatea logopedică, lipseşte doar atunci când este bolnavă. I-am recomandat câteva exerciţii de lucru în grupă, în timpul activităţilor de la grădiniță, dar şi acasă.

Au început să se vadă progrese în îmbogăţirea vocaburalui şi a comunicării, s-a îmbunătăţit capacitatea de comunicare orală, dar şi pronunţarea cuvintelor ce conţin sunetele siflantele.

Este necesară continuarea consolidării sunetelor deficitare, diferenţierea lor şi automatizarea în propoziţii simple, întrucât aceste tulburări de pronunţie s-au cronicizat, datorită lipsei intervenţiei timpurii asupra corectării acestora.

Concluzii şi recomandări:

- Implicarea mamei în actul terapeutic, printr-o colaborare permanentă cu logopedul.
- Stimularea interesului pentru activitatea logopedică, menţinerea unei colaborări între logoped - părinte - educatoare.
- Menţin legătura cu educatoarele, mama nu se interesează de evoluţia copilului în planul dezvoltării limbajului.

- Continuarea tratamentului medicamentos de la medicul de specialitate.
- Intervenţia logopedică este de lungă durată, cere multă perseverenţă, prudenţă, tact psihopedagogic.
- Este necesară o bună ierarhizare a obiectivelor, metodelor şi procedeelor terapeutice adaptate copilului şi o alegere judicioasă a momentelor punerii în practică a fiecărei măsuri terapeutice. Cheia reuşitei este cooperarea terapeut - copil - educatoare - părinţi.

Bibliografie:

- Vrăsmaş, Ecaterina; Stănică, Cornelia. (1997). Terapia tulburărilor de limbaj. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Verza, Emil. (2003). Tratat de logopedie. București: Editura Fundației Humanitas.

1. Exerciții de pronunție: Cuvinte ce conţin sunetul [C]

2. Stabilirea locului sunetului [Ț] în cuvinte 3. Diferenţierea sunetelor [R - L]

Conștientizarea fonologică și dezvoltarea auzului fonematic,
necesare corectării tulburărilor de limbaj

Logoped: prof. Minodora Covurlui, C.J.R.A.E. Buzău (CLI Buzău)

Literatura de specialitate a pus accent pe importanţa auzului fonematic în corectarea tulburărilor de pronunţie şi mai puţin în cele de scris-citit unde rolul abilităţilor de procesare fonologică a fost oarecum neglijat. Ultimele decenii, de asemenea, au evidenţiat rolul central pe care deficitul fonologic îl are în apariţia dislexiei disgrafiei. Multe studii demonstrează importanţa dezvoltării cât mai devreme a capacităţii de sesizare a structurii fonologice a cuvântului, cu alte cuvinte a conștiinței fonologice.

Modelul achiziţionării cititului atribuie o mare importanţă conştientizării de către copil a faptului că un cuvânt este alcătuit din unităţi secvenţate; datorită acestei conştientizări copilul înţelege codul alfabetic care permite să pună în relaţie versiunea orală a cuvântului cu forma sa scrisă (Burlea, 2007).

În vederea elaborării unor programe terapeutice eficiente este important de înțeles raportul dintre conștiința fonologică și conștiința fonematică. Conștiința fonematică este o componentă a conștiinței fonologice la fel ca și auzul fonematic, pe care-l include. Conștiința fonologică include identificarea și manipularea unor părți mai mari ale limbajului oral (silabe, cuvinte, propoziții) și de asemenea, aspecte ale limbajului oral, cum ar fi rima și iterația - (Burlea, 2007).

Conștiința fonematică se referă la abilitatea de a identifica și manipula fonemele. În cazul copiilor cu deficit de conştientizare fonologică, terapia logopedică va avea ca şi obiective atât antrenamentul auzului fonematic, cât şi exersarea conştientizării fonologice.

Obiective ale programului de dezvoltare a abilităţilor de procesare fonologică:

- Formarea abilităţii de a sesiza rima.
- Analiza fonetică de la propoziţie la cuvânt.
- Formarea percepţiei fonetice corecte.
- Analiza şi sinteza fonetică cuvânt - silabă.
- Analiza fonetică a iniţialei şi a corpului rimei.
- Sinteza fonetică de la sunet la silabă.
- Analiza fonetică de la silabă la sunet.
- Manipularea fonemelor.

"Sensibilitatea de a sesiza rima are o contribuţie importantă în strategia de achiziţionare a citirii, pe de-o parte, ajutând subiecţii să înţeleagă că acele cuvinte care au în

comun sunete vor avea în comun şi litere, iar, pe de altă parte, dezvoltând capacitatea de conștiință fonologică și a componentei sale, conștiința fonematică, capacitatea de analiză a cuvintelor de la părţi de cuvânt, precum rima, de exemplu, la analiza fonemelor, o cerinţă esenţială pentru citire" - (Burlea, 2007).

Sarcinile se vor construi pe nivele de complexitate, astfel:

- Mărimea unităţii manipulate (mai întâi propoziţiile, apoi cuvintele; mai întâi silabele, apoi iniţiala şi corpul rimei, apoi fonemele individuale).
- Numărul de sunete din cuvânt.
- Poziţia sunetelor în cuvânt (sunetele mediane sunt cele mai uşor de identificat).
- Sarcinile de sinteză înaintea celor de analiză deoarece abilitatea de sinteză apare înaintea celei de analiză.
- Ultimele deprinderi ce trebuie exersate sunt cele de substituţie şi omitere.
- Tipul de răspuns cerut (identificarea înaintea exemplificării - (Burlea, 2007).

Formarea şi dezvoltarea auzului fonematic

După Moldovan (2006), auzul fonematic este o componentă sau o particularitate a auzului verbal uman, prin care individul poate percepe și diferenția fonemele limbii materne, atât în vorbirea celor din jur, cât și în propria lui pronunție. Acesta se formează şi se dezvoltă în context social, într-un mediu cu vorbire corectă din punct de vedere gramatical sau sonor, care să-i ofere copilului modele corecte de vorbire.

Calităţile auzului fonematic sunt dependente de însuşirile native ale analizatorului auditiv pe de-o parte, cât şi de antrenarea copilului cât mai activ şi de la o vârstă fragedă în procesul comunicării cu copii şi adulţii din mediul său - (Moldovan, 2006). Tulburările auzului fonematic au în vedere orice deficit al acestuia, care poate determina dificultăți de percepție/recepție și diferențiere a fonemelor, atât în ceea ce privește vorbirea persoanelor din mediul înconjurător, dar și propria lui pronunție.

Corectarea auzului fonematic se referă la: a.) creşterea sensibilităţii fonematice și b.) creşterea capacităţii de diferenţiere fonematică în vorbirea celor din jur şi vorbirea propie. Obiective, vizând îmbunătăţirea capacităţii de diferenţiere fonematică, pot fi: formarea percepţiei fonetice corecte; formarea capacităţii de diferenţiere fonematică prin distingerea şi discriminarea fonematică a sunetelor şi a cuvintelor; analiza fonetică acustică prin care se poate face trecerea sistematică de la frază, propoziţie spre cuvânt până la silabă şi de acolo la sunet; educarea pronunţiei ritmice, educarea pronunţiei melodice etc. - (Moldovan, 2006).

Bibliografie:

- Anca, Maria. (2002). Logopedie. Cluj-Napoca: Presa Univeritară Clujeană.
- Moldovan, Ioan. (2006). Corectarea tulburărilor limbajului oral. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Burlea, Georgeta. (2007). Tulburările limbajului scris - citit. Iaşi: Editura Polirom.
- Verza, Emil. (1977). Dislalia şi terapia ei. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.

1. Exerciţii de pronunţie după imagini

2. Formarea abilităţii de a sesiza rima

Tipuri de jocuri utile în corectarea și dezvoltarea limbajului

Logoped: prof. Ciobîcă Elena - Mirela, CJRAE Buzău (CLI Buzău)

Corectarea și dezvoltarea vorbirii copiilor se realizează în mod treptat, prin lărgirea relaţiilor verbale cu cei din jur, prin dezvoltarea capacității copilului de a lucra, prin imitație sau cu ajutorul jocurilor. Jocul, în terapia logopedică, ajută copilul să depășească anumite bariere psihologice legate de comunicare, cum ar fi jena propriului bagaj de cuvinte sau a defectului de articulație, îi oferă sprijin, oferindu-i mai multe posibilități de expresie - mimico-gestual, plastic; dezvoltă creativitatea, personalitatea, fortifică voința și atenția și îmbină stiluri diferite de învățare.

Jocul trebuie să fie o activitate plăcută, adresându-se nivelului actual al copilului. Logopedul este un inițiator, mediator, coordonator și nu schimbă, pe parcurs, regulile. Fiecare copil trebuie să înțeleagă regulile. Copiii vor fi încurajați să nu trișeze și să nu ridiculizeze. Pentru ca jocul să fie eficient, trebuie clarificat. Logopedul trebuie să creeze o atmosferă destinsă. Jocurile utilizate în terapie vor ține seama de numărul de participanți, de specificul tulburării de limbaj vizate, de vârsta și dezvoltarea copiilor și de etapa de corectare.

Vom începe cu jocuri logopedice simple, pentru **educarea respirației**, care au ca obiective relaxarea generală a organismului, realizarea unui ritm simplu de respirație, fără efort, precum și dezvoltarea respirației diferențiale.

- **Răceala** - jocul are ca obiectiv specific inspirul normal alternativ, pe o nară, apoi pe cealaltă. Logopedul explică și execută model jocul: “suntem răciți, nasul ne este înfundat, putem respira doar cu o nară, iar apoi cu cealaltă, în timp ce acoperim cu șervetelul câte o nară”.

- **Mirosuri parfumate** - are ca obiectiv specific inspirul pe nas, expirul pe nas; ne sunt necesare un servețel, o jucărie de pluș, un spray. Logopedul explică și execută model jocul: vom imita culesul și mirosirea unei flori, apoi mirosim un șervețel parfumat, iar, la final, vom mirosi o jucărie de pluș parfumată anterior.

- **Un bunic adormit** - are ca obiectiv specific inspirul pe nas si expirul normal pe gura. Copilul va imita sforăitul unui bunic (se poate folosi o imagine cu un bunic care doarme).

Un alt tip de joc este cel în care urmărim **dezvoltarea atenției auditive**, recunoașterea de către copil a aparatului fonoarticulator, recunoașterea și familiarizarea cu diferite tipuri de comunicare interumană, precum și familiarizarea cu metodele și procedeele specifice logopediei.

1.) Extratereștii: Copiii vor fi atenționați asupra faptului că vor asculta o conversație între o familie de extratereștri. Aceștia nu folosesc cuvinte ca și oamenii, dar, dacă suntem atenți, ne vom da seama de câteva lucruri din comunicarea lor. Fiecare membru al familiei de extratereștri va avea vocea diferită și va folosi o altă intonație. Exemplu: mama - ma; tata - me?; copilul - mo; mama - mu!; copilul - mu?; tata - mu, mu!. Se pot discuta posibile scenarii în legătură cu ceea ce au auzit: câte personaje erau?; de unde ne putem da seama? etc. **2.) Vocea:** Logopedul spune: "Priviți-mi cu atenție buzele și apoi îmi spuneți ce am spus!" Profesorul pronunță fără voce propoziția: "Noi suntem la logopedie". Copiii vor fi întrebați ce au înțeles, iar apoi se compară aceeași propoziție cu sau fără voce. Copiii vor fi îndemnați să încerce, pe rând, aceste tipuri de pronunție.

Jocurile logopedice pentru **stimularea pronunției corecte a sunetelor** constituie intervenția terapeutică propriu-zisă asupra corectării tulburărilor de pronunție. Ele trebuie să fie prezente sub forma unor activități distractive, prin care copilul să realizeze progrese în vorbire într-un mod plăcut și atractiv. Exercițiile și jocurile de acest tip trebuie să fie scurte și variate, antrenând în mod continuu copilul.

Jocuri pentru emiterea sunetului "S"

1. **Poza**: "Facem o poză! Te rog, zâmbește!"
2. **Chemăm pisica**: cu ajutorul unui creion dermatograf se va desena pe degetul arătător o pisică (urechi, ochi, mustăți etc.), iar când copilul va pronunța "pisss, pisss!", degetul-pisică se va îndrepta spre el. La început, chemarea pisicii se va face în șoaptă, apoi din ce în ce mai tare.
3. **Un șarpe vorbăreț**: "dacă șarpele ar vorbi, s-ar auzi așa...". Logopedul va pronunța sunetul S, prelung, cerându-i copilului să repete după el.

Jocuri pentru emiterea sunetului "C":

1. **Răceala**: "Cum tușim când suntem răciți?"
2. **Somnorosul**: "Arată-mi, cum faci când ți-e somn?"
3. **Pelicanul**: "Cum înghite pelicanul peștele?"
4. **Un cuc lăudăros**: copilul va imita zborul unei păsări concomitent cu pronunția "cântecului" cucului: cu-cu-cu-cu...pornind de la o voce șoptită, la una din ce în ce mai puternică.

Jocuri pentru emiterea sunetului "H":

1. **Frigul**: cu gura larg deschisă, se expiră ușor aer cald, ținând palmele în fața gurii (se imită acțiunea de a-ți încălzi mâinile).
2. **Puiul de pisică**: copilul va imita zgomotul scos de o pisică ce se apară de un câine.

3. **Râsul**: se va atinge, ușor, cu o pană, mâna copilului, declanșându-i râsul: ha-ha-ha.

4. **Strănutul**: se va atinge, ușor, cu o pană, nasul copilului, imitându-se strănutul: "hapciu! hapciu!"

Jocuri pentru emiterea sunetului "B":

1. **Un copil bosumflat**: se imită această expresie prin umflarea obrajilor, pentru câteva secunde, în fața oglinzii.

2. **Spargerea balonului**: se umflă obrajii, iar cu degetele arătătoare se apasă pe obraji, aerul fiind expirat cu putere pe gură.

3. **Sforăitul calului**: se inspiră cu putere pe nas și se expiră pe gură, cu punerea în vibrație a buzelor.

4. **Vântul adormit**: copilul va sufla, ușor, hârtiuțele din palmă care, datorită jetului slab, nu vor cădea (în cazul în care hârtiuțele cad din palmă, sunetul pronuntat a fost P, nu B).

5. **Toba**: se va cere copilului să bată cu palmele în masă, concomitent cu pronunția zgomotului produs de tobă: "bum-bum".

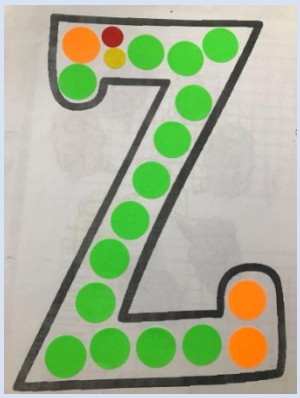
6. **Tunetul**: copilul va lovi cu pumnul în masă, concomitent cu pronunția cuvântului "bum".

7. **Scafandrul**: logopedul îi va spune: "vei fi un scafandru sub apă, te vei ține de nas și vei lăsa aerul să iasă din când în când, repetând ceea ce vei auzi: b-ba-be-bi-bo-bu...".

Bibliografie:

- Bartok, Eva. (2011). Joc - bucurie - ochi strălucitori. Târgu Mureș: Editura Homo Ludens.
- Hărdălău, Laura. (2010). Logopedie prin jocuri si exerciții. Oradea: Editura Primus.
- Hărdălău, Laura. (2011). Culegere de jocuri logopedice. Oradea: Editura Primus.

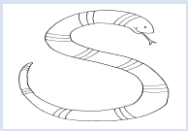

1. **"Mărul buclucaș" - Automatizarea sunetului [M]. Audierea și repovestirea textului "Povestea mărului buclucaș". 2. "Frunze aurii" - Emiterea sunetului [F]. 3.)** "**Litera Z" - Emiterea sunetului [Z]. 4. "Girafa" - Consolidare grupul de sunete [GI].**

Partea 2

PROIECTE DE ACTIVITATE

1. LOGOPED: profesor Ciobîcă Elena-Mirela, CJRAE Buzău (CLI Buzău)

TEMA: "Emiterea sunetului Ș"

TIPUL ACTIVITATII: corectiv-terapeutică; formare de deprinderi

SUBIECTUL: Terapia sigmatismului - etapele emiterii sunetului; introducerea sunetului în silabe, logatomi, cuvinte care conțin sunetul “ş”.

DURATA: 40 min

FORMA DE ORGANIZARE: individual

DIAGNOSTIC LOGOPEDIC: parasigmatism

SCOP: - dobândirea capacității de a pronunța corect sunetul deficitar Ș, precum și formarea capacităţii de a pronunţa clar, precis, prin articulare corectă de foneme, silabe, cuvinte, enunţuri simple, respectând accentul şi intonaţia.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- educarea respiraţiei;
- dezvoltarea mobilităţii aparatului fonorticulator;
- dezvoltarea auzului fonematic;
- articularea corectă a sunetului.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1 - să execute corect exerciții de gimnastică respiratorie ;

O2 - să efectueze exerciţiile pentru dezvoltarea aparatului fonoarticulator;

O3 - să execute corect execiţiile pentru dezvoltarea auzului fonematic;

O4 - să pronunţe serii de silabe opuse şi cuvinte paronime;

O5 - să recunoască sunetul Ș în cuvinte;

O6 - să despartă în silabe diferite cuvinte;

O7 - să recunoască poziţia sunetului Ș în cuvânt;

O8 - să emită corect sunetul Ș prin procedee specifice;

O9 - să pronunţe corect sunetul Ș în silabe și în cuvinte.

STRATEGII DIDACTICE:

METODE ȘI PROCEDEE: exerciţiul, demostraţia, explicaţia, observaţia, jocul didactic, analiza fonematică a cuvintelor, analiza mişcărilor articulatorii, imitaţia.

MIJLOACE: oglinda logopedică, lumânări parfumate, instrumente muzicale, fulgi colorați, morișcă, pahar cu apă şi pai, calculator, prezentare Power Point, softul LOGOPEDIX, fișe de lucru, puzzle, jetoane, planșe, imagini.

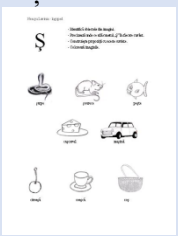
BIBLIOGRAFIE:

- Verza, Emil. (2003). Tratat de logopedie - vol.I. Bucureşti: Editura Humanitas.
- Verza, Emil. (1977). Dislalia şi terapia ei. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Vrăsmaş, Ecaterina; Stănică, Cornelia. (1997). Terapia tulburărilor de limbaj. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Vrăsmaş, Ecaterina. (2007). *Să învăţăm cu plăcere* - supliment al revistei *Învăţământul Preşcolar*. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
- Gherle, Şoimița. (2008). Și eu vreau să vorbesc corect! - Minighid logopedic. Cluj – Napoca: Editura Imprimeria Ardealului.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

Nr. crt.	***Momentele activităţii***	***Ob. Op.***	***Desfăşurarea activităţii terapeutice***	***Metode și procedee***	***Material didactic***
1.	Moment organizatoric		Pregătirea materialului didactic şi a logopatului pentru activitate.		
2.	Captarea atenţiei		Prezentarea materialului stimul - vizionarea unui fragment din prezentarea PPT - "Trenuletul ȘU-CU-TU-CU".	conversația, explicația	calculator, PPT
3.	Anunţarea temei		Se prezintă tema şi obiectivele: învăţarea corectă a sunetului Ș, plecând într-o călătorie, împreună cu trenulețul. Logopatul va trebui să descopere, în fiecare "gară", ce sarcini are de îndeplinit.	conversația, explicația	trenuleț, șine
4.	Desfaşurarea activităţii	O1 O2	*I. Terapia cu caracter general* *1. Exerciţii de gimnastică respiratorie*: - exerciții de inspir-expir, suflatul în lumânări, în apă cu paiul, în fluier, balonaşe, umflatul balonului; aburirea oglinzii, mirositul florii. “Dimineața pe lac” - joc-exercițiu pentru dezvoltarea respirației nonverbale, diferențiale (logopatul dă cu zarul și execută mișcarea potrivită numărului de pe zar). *2. Exerciţii pentru dezvoltarea aparatului fonoarticulator* - umflarea obrajilor cu dezumflarea		lumânări, instrumente muzicale, pahar cu apă şi pai, floare, planșă, zar oglinda logopedică, jetoane

		O3 O4 O5 O6	prin lovire, trecerea aerului dintr-o parte în alta, suptul obrajilor; - exerciţii de închidere şi deschidere a gurii, mişcarea maxilarului inferior de la dreapta la stânga, de coborâre şi de ridicare a maxilarului, muşcătura; - mişcări de sugere, exerciţii de închidere şi deschidere a gurii, mişcarea buzei inferioare spre dreapta-stânga, apoi a buzei superioare; - ţuguierea buzelor; zâmbetul, acoperirea dinţilor de jos cu buza de sus şi invers; formarea unei pâlnii cu buzele (cioc de raţă); - limba - lopată, limba săgeată; limba ia forma unei linguriţe, vârful ei rămâne liber, iar marginile laterale ating molarii superiori; - tușim, căscăm, înghițim, strănutăm, dregem vocea etc. *3. Execiţii pentru dezvoltarea auzului fonematic* Joc didactic: 1. “Cum face...?” (logopatul va privi imagini cu animale/obiecte, precizând onomatopeele specifice) - şarpele : s – s – s – s – s - albina : z – z – z – z – z - trenul : ş – ş – ş – ş – ş - calul: I- ha, i-ha, i-ha - vântul: vâjjj - albina: bzz – bzz – bzz - bzz - şoricelul: chiţ, chiţ - linişte : şşş – şşş – şşş – şşş etc. 2. “Cine face aşa?” (profesorul emite onomatopee, iar logopatul recunoaște animalul/obiectul) Exerciţii de pronunţie a unor silabe apropiate ca pronunţie: ta, te, ti, tu, to, tâ, tă; da, de, di, du, do, dâ, dă; pa, pe, pi, po, pi, păî, pâ; ba, be, bi, bo, bu,bă, bâ; ta-da, pu-bu, mu-nu. Exerciţii de pronunţie a unor cuvinte paronime (”Evaluarea auzului fonematic”, L. Hărdălău): pară-bară, papa-baba, toamna-		carte cu imagini și sunete; căsuță cu sunetele animalelor; jetoane carte, imagini, fișa cu cuvinte

			doamna, torn-corn, vată-vacă, tobă-sobă, vase-vaze etc.		paronime
		O7	Exercitiu-joc: “Cu ce sunet începe cuvântul?’ Se prezintă copilului o serie de imagini (Joc-puzzle: “Cuvinte din 3 litere”), iar acesta trebuie să unească piesele și să formeze imaginea corespunzătoare, precizând sunetul cu care începe cuvântul format.		puzzle
		O8	Pe masa se vor află mai multe imagini din bucățele. Logopatul are ca sarcina să asambleze imaginile, să denumeasca noul cuvânt și apoi să-l despartă în silabe. (Joc-puzzle – “Cuvinte din 3 silabe"). Exerciţiu-joc: “Bate din palme când auzi Ș!” Logopedul pronunţă o serie de cuvinte şi îi cere logopatului să bată din palme doar dacă aude sunetul Ș. Fişă: “Încercuieşte cuvântul în care auzi sunetul Ș”		jetoane fişă de lucru
			Logopatul primeşte o fişă cu mai multe desene pe care el trebuie să încercuiască imaginea în a cărui denumire se aude sunetul Ș.		imagini fişă de lucru
			Logopatul primește o serie de jetoane pe care trebuie să le denumească şi să stabilească locul sunetului Ș în cuvânt: la începutul, în interiorul sau la sfârşitul cuvântului. Fişă: “Precizează poziția sunetului în cuvintele ce denumesc imaginile” . *II. Terapia recuperatorie specifică - emiterea sunetului Ș* *1. Pregătirea impostării sunetului Ș*		oglinda logopedică
			Exerciţii de întindere si ţuguiere a buzelor (zâmbim, ne întristăm), pupici, ne mirăm (buzele rotunjite), cioc de rațușcă (buze țuguiate), limba "cupă" în afara cavității bucale; limba "cupă" în interiorul cavității bucale; vârful limbii ridicat în partea anterioară a		jetoane cu trenuleț și șarpe oglinda logopedică

			palatului, marginile limbii apropiate de molarii superiori. Concentrarea suflului de aer (cald) pe linia mediană realizată între limbă și palat. Sesizarea, cu dosul palmei, a aerului cald la emisia sunetului. Onomatopee: - trenul - Ș-ș-ș-ș; șu-cu-tu-cu; șu-cu-tu-cu etc; - șarpele - Ș-ș-ș-ș... - facem liniște - șșșșt!; *2. Demonstrarea articulării sunetului* Pentru emiterea corectă a sunetului Ș buzele sunt rotunjite, maxilarele sunt puțin îndepărtate, distanța dintre dinți este de 1 mm; vârful limbii este liber, în spatele dinților de sus, îndreptat spre palat, marginile limbii apropiate de molarii superiori. Limba stă "cupă" (linguriță) în interiorul cavității bucale, suflul de aer (cald) se concentrează pe linia mediană realizată între limbă și palat. Se fac câteva repeții în oglindă, explicând clar modalitatea de pronunție corectă a sunetului Ș. Se prezintă palatograma sunetului și se cere copilului să constate suflul de aer cald pe dosul palmei. Fișă: "Palatograma sunetului Ș" (cartea cu Dino). Se cere rotunjirea buzelor și ridicarea vârfului limbii spre palat. Se poate interveni și mecanic, prin apăsarea laterală a obrajilor și rotunjirea buzelor. Exercițiu-joc: "Cum este trenulețul?" (obosit - prelung, tonalitate joasă; bucuros - pronunția scurtă, repetată și puternică; supărat - pronunția scurtă, lentă, repetată, tonalitate joasă; jucăuș - pronunția scurtă, repetată, cu variații de tonalități); Fișă: "Care trenuleț are glasul cel mai puternic?"	palatograma fișă de lucru jetoane cu trenulețe care au diferite expresii faciale
5.	Aprecieri		Logopatul va fi apreciat pentru	conversatia	puzzle-uri

	finale		modul cum a participat la activitate, se va face o sinteză a activității, precizând faptul că TRENULEȚUL ȘU-CU-TU-CU este încântat de ceea ce a învățat astăzi și de cât de multe sarcini au rezolvat împreună. De aceea, drept recompensă, ne invită la joacă. Ne-a adus mai multe puzzle-uri pe care sa le asamblăm împreună.	explicația	(șarpe, șopârlă)

2. LOGOPED: profesor Bănică Georgeta, CJRAE Buzău (CLI Buzău)

Tipul activității: Corectiv recuperatorie - formare de deprinderi

Durata: 35 - 40 minute

Diagnostic logopedic: Sigmatism

Subiectul Consolidarea sunetului „ș” în cuvinte

Obiectiv general: Formarea și dezvoltarea capacității de exprimare corectă

Obiective specifice:

- ✓ Dezvoltarea motricității aparatului fonoarticulator;
- ✓ Educarea respirației corecte;
- ✓ Educarea și dezvoltarea auzului fonematic;
- ✓ Articularea corectă a sunetului „ș” în cuvinte.

Obiective operaționale:

- ✓ Să execute corect exerciții pentru dezvoltarea motricității aparatului fonoarticulator;
- ✓ Să efectueze exerciții pentru dezvoltarea motricității aparatului fonoarticulator;
- ✓ Să identifice sunetul „ș” în cadrul diferitelor cuvinte;
- ✓ Să diferențieze auditiv sunetul „ș” în mod independent;
- ✓ Să pronunțe corect sunetul „ș” în silabe, cuvânt, propoziții.

Obiective atitudinale:

- ✓ Respectarea regulilor pronunției corecte în toate formele, situațiile de comunicare;
- ✓ Implicarea motivată în actul corectiv.

Strategii didactice :

Metode și procedee: exercițiul, demonstrația, explicația, jocul didactic, analiza fonematică a cuvintelor, imitația.

Mijloace didactice: Oglinda logopedică, jucărie de pluș, pai, pahar cu apă, floare, imagini, jetoane.

Bibliografie :

- Verza, Emil. (2003). Tratat de logopedie - vol.I. București: Editura Humanitas.
- Verza, Emil. (1997). Dislalia și terapia ei. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Vrăsmaș, Ecaterina, Oprea, Sorina, Stancu, Adriana, Niculescu, Sorina, Stoica, Ana, Pârșan, Valeria, Gălbinașu, Florentina, Bărbuceanu, Iuliana. (2012). 8 LOG. Program de exerciții logopedie pentru remedierea dislaliei. București: Editura Arlequin.
- Gherle, Doinița. (2008). Și eu vreau să vorbesc corect! - Minighid logopedic. Cluj-Napoca: Editura Imprimeria Ardealului.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

ETAPA TERAPEUTICĂ	***OBIECTIVE***	***DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII TERAPEUTICE***	***METODE ȘI PROCEDEE***	***MIJLOACE DIDACTICE***	***BUGET DE TIMP***
Moment organizatoric		Pregătirea materialului didactic şi a copilului logopat pentru activitate.			1’
Captarea atenției Anunțarea temei Terapie cu caracter general	Educarea respirației nonverbale și verbale Dezvoltarea motricității aparatului fonoarticulator Dezvoltarea	Prezentarea ,,invitatului,, șoricelul Șușu, o jucărie de pluș. Se prezintă copilului obiectivul principal: pronunția corectă a sunetului „ş”, cu motivația de a-l ajuta pe Șușu. Ex. de suflat (pai, hârtii) Mirositul florilor, inspir - expir vorbit : ,,Ce frumos a mirosit!” Ex. de gimnastică facială: - umflarea și retragerea obrajilor - imitarea râsului Ex. de gimnastică velopalatină : - imitarea tusei, căscatului, strănutului Ex. de gimnastică lingual ă: - scoaterea și retragerea limbii lopată -mișcări ale limbii – ștergerea buzelor sus - jos - ștergerea dinților pe partea de interior a dinților	Exerciţiul Exerciţiul Demonstraţia Imitaţia Exerciţiul	Jucărie de pluș Pai, pahar cu apă, floare jetoane Jetoane Imagini Fișa Lista cuvinte	2’ 1’ 2’ 4’ 4’

	auzului fonematic	sus - jos - rotunjirea buzelor - zâmbetul (Zebruț și Cănguraș)	Imitație		2’
Terapie specifică Obținerea și exersarea sunetului „ș”	Pregătirea pentru emiterea sunetului „ș”	- Identificarea sunetului „ș” în diferite cuvinte; - Să încercuiască imagini care sunt denumite prin cuvinte, care-l conțin pe „ș”;	Explicația Exercițiul Demonstrația Imitația		2’
	Emiterea sunetului „ș”	Onomatopee: - liniște (șșșșt) - foșnetul frunzelor toamna (fâșșș), coasa (hârșșș)	Exercițiul Explicația Analiza și sinteza		
	Introducerea sunetului in silabe	Demonstrarea articulatorie a sunetului „ș”: Buzele sunt ușor rotunjite, limba în formă de linguriță, vârful limbii este liber, marginile ating molarii superiori, limba ridicată. - se exersează cupa lingual.	miscărilor articulatorii față în față cu logopedul in fața oglinzii	Lista cuvinte Lista cuvinte	3’
Consolidarea sunetului „ș”	Introducerea sunetului in cuvinte și propoziții	- se pot apăsa obrajii (dacă este cazul). - se face simțit aerul cald pe dosul mâinii prin comparație cu sunetul s. - pronunțarea simultană - pronunția succesivă - pronunția independentă (în șoaptă, cu voce tare) Directe: „șa, șe, și, șo, șu” Indirecte:„aș, eș, iș, oș, uș” În poziție intervocalică : „așa, oșo, ușu, eșe, iși, ășă, îșî. Repetate: „șașa, șoșo, șușu, șeșe, șiși, ășă, Șîșî. Pronunția sunetului „ș” in cuvinte: Șal, șah, șale, șapte, șalău, șapcă, șoaptă..... Aşa, uşa, mănuşa, păpuşa, cămaşă, ... Caş, naş, cocoş, tufiş, leneş, cărăbuş..... Formulare de propoziții folosind cuvinte care conțin sunetul „ș”	Exercițiul Joc didactic Exercițiul	Imagini Imagini Imagini	5’ 15’ 1’

Aprecieri finale		Cuvinte paronime : Soc - șoc; scoală - școală; peste - pește; paste - paște; muscă - mușcă; cos-coș; lasă - lașă. Cuvinte care conțin sunetele „s, ș”: Șosea - sosea, șură - sură, pește - peste, fișă - fisă, paște - paste, mușcă - muscă, crește - creste, duș - dus, naș - nas, pluș - plus. Formulare de propoziții folosind cuvinte care conțin sunetul „ș”: „Șoarecele sare.”„Cocoșul cântă.”„Iepurașul sare.”„Șoarecele roade un caș.” Logopatul va fi apreciat pentru modul in care a răspuns. I se oferă o fișă, spre a fi colorată acasă.			

3. LOGOPED: profesor, Covurlui Minodora CJRAE Buzău (CLI Buzău)

UNITATEA: Şcoala Gimnazială Nr.1 Rm. Sărat
DATA: 20 aprilie 2018
TEMA: consolidarea sunetului "Ş"
TIPUL ACTIVITĂȚII: corectiv- terapeutică, formare de deprinderi
DURATA: 40 min
DIAGNOSTIC LOGOPEDIC: parasigmatism
OBIECTIVE GENERALE:
- formarea capacităţii copilului de a pronunţa clar, precis, prin articulare corectă foneme, silabe, cuvinte, enunţuri simple, respectând accentul şi intonaţia;
- formarea şi dezvoltarea capacităţii de exprimare corectă.

OBIECTIVE SPECIFICE:
- educarea respiraţiei;
- dezvoltarea mobilităţii aparatului fonorticulator;
- dezvoltarea auzului fonematic;
- articularea corectă a fonemului"Ş", izolat, în silabe, în cuvinte şi propoziţii;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:
OB 1 - să efectueze exerciţiile pentru dezvoltarea aparatului fonoarticulator;
OB 2 -să pronunţe serii de silabe opuse şi cuvinte paronime;
OB 3 - să pronunţe corect sunetul "Ş";
OB 4 - să recunoască sunetul "Ş" în cuvinte;
OB 5 - să pronunţe corect silabe, logatomi şi cuvinte ce conţin sunetul "Ş";
OB 6 - să facă legătura între cuvânt şi imaginea corespunzătoare;
OB 7 - să formuleze corect propoziţii.
STRATEGII DIDACTICE:
METODE ŞI PROCEDEE: exerciţiul, demostraţia, explicaţia, observaţia, jocul didactic, analiza mişcărilor articulatorii, imitaţia etc.
MIJLOACE: oglinda logopedică, balon, lumânare, pahar cu apă şi pai, floare, calculator, fise cuvinte, jetoane, planşe, imagini, CD.
FORME DE ORGANIZARE: activitate individuală.
Bibliografie:
Emil Verza. (2003. "Tratat de logopedie", vol.I. Bucureşti: Editura Humanitas.
Emil Verza. (1977). "Dislalia şi terapia ei". Bucureşti: E.D.P.
Ecaterina Vrăsmaş, Cornelia Stănică. (1977). "Terapia tulburărilor de limbaj". Bucureşti: E.D.P.
Ecaterina Vrăsmaş. (2007). "Să învăţăm cu plăcere", supliment al revistei *Învăţământul Preşcolar*. Bucureşti: E.D.P.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

Nr. crt.	Momentele activităţii	Ob. op./ Timp	Desfăşurarea activităţii terapeutice	Metode si Procedee	Material didactic
1.	***Moment organizatoric***	**5'**	Pregătirea materialului didactic şi a logopatului pentru activitate		
2.	***Captarea atenţiei***	**5'**	Prezentarea materialului stimul. Joc didactic:"Găseşte rima potrivită"	Explicaţia Jocul didactic	Fişa cu ghicitori jetoane
3.	***Anunţarea temei***	**5'**	Se prezintă logopatului tema şi obiectivele activităţii.		
4.	***Desfaşurarea activităţii***	**OB 1** **5'**	*I. Terapia cu caracter general* *1. Exerciţii de gimnastică respiratorie*: - suflatul în lumânare, în apă cu paiul, balonaşe, umflatul balonului; aburirea oglinzii, mirositul. *2. Exerciţii pentru dezvoltarea aparatului fonoarticulator* - umflarea obrajilor cu dezumflarea prin lovire, trecerea aerului dintr-o parte în alta, suptul obrajilor, - exerciţii de închidere şi deschidere a gurii, mişcarea maxilarului inferior de la dreapta la stânga, de coborâre şi de ridicare a maxilarului, muşcătura, - mişcări de sugere, exerciţii de închidere şi deschidere a gurii, mişcarea buzei inferioare spre dreapta - stânga, apoi a buzei superioare, - ţuguierea buzelor; zâmbetul, acoperirea dinţilor de jos cu buza de sus şi invers; mişcarea buzei superioare spre dreapta - stânga, apoi a buzei inferioare, - limba lopată - interior, limba săgeată - afară, sprijinit; vârful limbii se sprijină pe gingia inferioară, iar faţa dorsală a limbii se ridică ritmic până atinge palatul, apoi se lasă jos; vârful limbii sprijinit sub buza superioară, acoperă dinţii, apoi se retrage rapid cu un plescăit;	Exerciţiul Explicaţia Demonstraţia Exerciţiul Explicaţia Demonstraţia Imitaţia Demostraţia Exerciţiul Joc didactic Explicaţia Exerciţiul	Lumânare Balon, fluier, Pahar cu apă şi pai, floare Oglinda logopedică
	Reactualizarea articulării corecte a sunetului "Ş"	**OB 2** **10'**	*3.Execiţii pentru dezvoltarea auzului fonematic* Exercitii de pronunţie a unor silabe apropiate ca pronunţie	Explicaţia Exerciţiul	

	Dirijarea activităţii terapeutice	**OB 3** **OB 5** **10'** **OB 4** **OB 5** **OB 6** **OB 7**	- ta, te, ti, tu, to, tâ, tă; da, de, di, du, do, dâ, dă. Ca,co,cu,că,câ Ga,go,gu,gă,gâ Ba, be, bi, bo, bu, bă, bâ Pa, pe, pi, po, pu, pă, pâ, Se reactualizează emiterea corectă a sunetului "Ş" (poziţia limbii, a buzelor şi aerul cald), apoi introducerea lui în silabe: şa, şe, şi, şo, şu, şă şâ aş, eş, iş, oş uş, ăş, îş aşa,eşe,işi,oşo,uşu, ăşă, âşâ şaşa, şeşe, şişi, şoşo, şuşu, şăşă şaş, şeş, şiş, şoşo, şăş, şâş sa-şa, se-şe, si-şi, so-şo, su-şu, Se prezintă logopatului o cutie în care sunt diferite imagini. Acesta trebuie să pronunţe corect toate cuvintele corespunzătoare fiecărei imagini şi să scoată din cutie doar acele imagini a căror denumire conţine sunetul "Ş". Logopatul va primi o fişă în care sunt scrise cuvinte. Acesta trebuie să citească corect cuvintele, să găsească imaginea corespunzătoare cuvântului şi să o lipească. Joc didactic: "Ne jucăm, propoziţii formulăm." Logopatul va primi o serie de jetoane cu care trebuie să formuleze propoziţii. Joc didactic: "Cuvinte mari, cuvinte mici". Logopedul va enumera o serie de cuvinte, iar logopatul are sarcina de a spune cuvinte mici. Exemplu: copil-copilaş; vapor-vaporaş...........	Explicaţia Exerciţiul	Cutie cu Jetoane Clepsidră Fişă de lucru Planşă Calculator Joc didactic
5.	**Aprecieri finale**	**5'**	Logopatul va fi apreciat pentru modul cum a participat la activitate.	Conversația	Recompensă

